

turen og effektiviteten i jordbruget, jf. de indledende bemærkninger.

Opretholdelse af naturarealer

Opretholdelse af naturarealer tager særligt sigte på at bevare ekstensivt dyrkede eller udyrkede arealer. Der er tale om ferske enge, strandenge, overdrev samt heder, moser og andre, særligt miljøfølsomme områder som vandløb, søer og agerlandets småbiotoper. Det er karakteristisk for disse landskabstyper, at de i takt med strukturændringerne i jordbruget arealmæssigt er blevet stærkt reduceret.

De tilbageværende arealer er truet af bl.a. tilgroning. Såfremt de nævnte landskabstyper skal bevares, forudsætter det, at der foretages græsning eller hølslæt. Disse driftsformer er imidlertid mange steder ophørt eller i fare for at ophøre på grund af manglende rentabilitet. Opretholdelse af f.eks. enge, overdrev og heder vil derfor mange steder forudsætte, at der ydes tilskud til driften af arealerne. Sådanne driftstilskud kan baseres på en aftale mellem ejeren og en offentlig myndighed.

Det forudsættes, at der alene ydes tilskud til naturpleje på private, ikke-fredede arealer, og at ejeren ikke samtidig modtager støtte til drift af arealerne i medfør af f.eks. en kommende ordning vedr. støtte til landbrugsdrift i miljøfølsomme områder.

Det må på den anden side erkendes, at nogle naturområder vil fungere bedst økologisk set, hvis de lades urørte. Det gælder områder som klitter, klitheder, hedemoser, hedesøer, mange rørskovs, krat, sump ved søer og moser m.v., der stort set ikke bør plejes.

Naturgenopretning

I regeringens marginaljordsstrategi blev det foreslået, at en del af de miljømæssige interesseområder, som er af ringe eller ingen landbrugsmæssig betydning, genskabes som naturområder, f.eks. søer eller andre vådområder, samt at en sådan naturgenopretning skulle kunne realiseres gennem offentlige erhvervelser eller tilskud til private.

Ønsket om at iværksætte naturgenopretning må ses i sammenhæng med, at en lang række uudnyttede eller ekstensivt udnyttede arealer i agerlandet, f.eks. moser, små og større lavvandede vådområder, søer, vedvarende græsarealer uden for omdrift, småbiotoper og overdrev er forsvundet. Der er samtidig sket en forringelse af naturområderne, bl.a. fordi den ekstensive, landbrugsmæssige udnyttelse i en række tilfælde er blevet opgivet. Arealtilstanden forringes endvidere som følge af dræning, gødskning og sprøjtning.

Det er især de våde arealer, der er blevet stærkt reduceret arealmæssigt. Der bør derfor gøres en særlig indsats for at genskabe sådanne naturområder.

Det er hensigten i forskellige egne af landet at genskabe tørlagte vådområder (søer, tidligere fjorde, vandløbsnære arealer og lign.), som i dag er uden væsentlig landbrugsmæssig interesse. Herved kan bevaringen af en lang række udryddelsestruede plante- og dyrearter, landskabelig variation og udvidede muligheder for friluftsliv fremmes, ligesom en række kulturhistoriske værdier kan sikres.

Der kan efter lovforslaget ydes økonomisk støtte til naturgenopretningsprojekter i privat, amtskommunalt eller kommunalt regi.

Arealer, hvor den tidligere tilstand søges genskabt, bør det offentlige kunne tilbyde at overtage. Gennemførelsen af naturgenopretningsprojekter vil således ofte forudsætte statslige arealerhvervelser.

Alle projekter bør gennemføres i et tæt samspil mellem de berørte parter, så der opnås størst muligt medspil fra lodsejere og lokale myndigheder. Der kan allerede i dag konstateres en stor interesse herfor.

Friluftsliv

Udbygningen af muligheder for friluftslivet sker som nævnt også gennem skovtilplantning. Herudover er der dog behov for at øge offentlighedens adgangsmuligheder til naturen, at etablere støttepunkter for friluftslivet, at skabe øget naturforståelse samt at øge mulighederne for landbrugsturisme.

Offentlighedens adgang bør søges sikret, i forbindelse med at der af naturhensyn indgås aftaler med lodsejere om drift og pleje af arealer. Etablering af støttepunkter og gennemførelse af informationsaktiviteter, som det kendes gennem lov 230, bør søges udbygget. Dette gælder i særdeleshed, hvis det på grundlag af den igangværende forsøgsordning besluttes at indføre naturparker i Danmark, jf. beslutningsforslag B 68 (1985/86) herom.

Miljøministeriet fremmer en større forståelse for naturen gennem 14 naturskoler, hvor skoleelever tilbydes naturoplevelser på eller i tilknytning til Miljøministeriets arealer. Det er ønskeligt, at antallet af naturskoler øges, således at flere børn tilbydes denne mulighed – også gerne flere gange i deres skoleforløb.

Endvidere forestår ministeriet i 1987–89 en forsøgsordning med naturvejledning i Danmark. Under ordningen er der ansat 11 naturvejledere, som er placeret i spændende naturområder med en rigdom af natur og kulturminde.

De 6 naturvejledere er ansat under Miljøministeriet, mens de 5 er ansat med 70 pct. statsligt tilskud af